

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 21 september 2011

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2012 PvdA

Op verzoek van de PvdA

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie PvdA

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070) 3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon
M.H.C. Lever

Datum: 21 september 2011

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting PvdA

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van de PvdA de ex-ante budgettaire effecten in 2012 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2012 gezien. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2012, zoals deze door het CPB in de MEV 2012 zijn verwerkt. Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid; terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. De rapportage beperkt zich tot de ex-ante budgettaire effecten voor 2012. Voor berekeningen van de korte termijn macro-economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. Bovendien geven deze korte-termijneffecten een onvolledig beeld. Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingsvoorstellen op de plannen van het kabinet. Bij de analyse is mede gekeken naar de uitvoerbaarheid van de plannen per 1 januari 2012, indien het kabinet de wijzigingen zou overnemen. Gezien de korte voorbereidingstijd tot 1 januari 2012 betekent dit, dat mogelijk niet alle plannen van de PvdA in de analyse van de tegenbegroting worden meegenomen.

2 Wijzigingsvoorstellen van de PvdA

2.1 Ombuigingen

De PvdA buigt 2,0 mld euro om op de collectieve uitgaven; hiervan betreft 1,3 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht.

Sociale zekerheid

- De PvdA laat de hypotheekrenteaf trek geen rol meer spelen bij de berekening van toeslagen. Dit leidt vooral tot lagere zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget. De totale ombuiging is 0,5 mld euro.
- De PvdA voert voor bedrijven een quotum in voor het aantal arbeidsgehandicapten dat zij in dienst moeten hebben. Bedrijven die hier niet aan voldoen, betalen een boete. De besparing op uitkeringslasten en de boeteopbrengsten bedragen tezamen 0,3 mld euro. Hiervan is 0,2 mld euro een financieringsverschuiving en 0,04 mld euro een verlaging van de gecorrigeerde collectieve uitgaven.

Tabel 2.1 Ombuigingen PvdA, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	0,6
w.v. Hypotheekrenteaf trek uit berekening toeslagen	0,5
Quotum arbeidsgehandicapten	0,0
Zorg: Pgb, minder complexe ggz en normsalarissen zorgbestuurders	0,1
Onderwijs: sociaal leenstelsel	0,0
Milieu: energiesubsidie woningen en dienst landbouwkundig onderzoek	0,0
Overig	0,0
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	0,7
Financieringsverschuivingen	1,3
w.v. Premiedifferentiatie ww	1,0
Quotum arbeidsgehandicapten	0,2
Financieringschuiven zorg: Geneesmiddelen Vergoedingssysteem	0,1
Totaal EMU-relevante uitgaven	2,0

Zorg

- Verder wil de PvdA de pgb-vergoeding beperken tot 95%, de minder complexe ggz niet meer intramuraal behandelen en de normsalarissen voor zorgbestuurders verlagen. Dit geeft in totaal een ombuiging van 0,1 mld euro.

Onderwijs

- De PvdA voert het sociaal leenstelsel in voor de bachelor- en masterfase (de gehele studie). Dit levert een besparing op van 0,02 mld euro in 2012.

Milieu

- De PvdA vermindert de energiesubsidies voor woningen (0,01 mld euro) en voert in plaats hiervan woningeseisen in. Verder wordt de subsidie voor de dienst landbouwkundig onderzoek verlaagd.

Overige uitgaven

- De verlaging van de normsalarissen voor zorgbestuurders heeft een direct en negatief effect op de belasting- en premieopbrengsten. Dit effect van 0,02 mld euro minder belasting- en premieopbrengsten is als een negatief bedrag bij de ombuigingen op de functie overige uitgaven geboekt.

Financieringsverschuivingen

- De PvdA voert premiedifferentiatie op bedrijfsniveau in de ww in voor maximaal 6 maanden. Dit verlaagt de ww-uitgaven met 1,0 mld euro. Bedrijven moeten deze kosten nu echter zelf betalen, waardoor dit een financieringsverschuiving is.
- Een deel van de opbrengsten van het quotum voor arbeidsongeschikten voor bedrijven betreft een financieringsverschuiving (0,2 mld euro).
- De PvdA wil het Geneesmiddelen Vergoedingssysteem (gvs) zo aanpassen dat per cluster overeenkomstige geneesmiddelen er slechts 1 geneesmiddel (vrijloper) volledig vergoed gaat worden. Voor alle andere medicijnen in dat cluster krijgen de gebruikers maximaal diezelfde vergoeding. Voor duurdere medicijnen moet de verzekerde het verschil zelf betalen tot aan een bepaald maximum per jaar. Dit is daarom een financieringsverschuiving van 0,1 mld euro.

2.2 Intensiveringen

De PvdA trekt 3,3 mld euro uit voor extra uitgaven; hierbij betreft 0,3 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Tabel 2.2 Intensiveringen PvdA, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	1,3
w.v. Zorgtoeslag	0,6
Kinderopvangtoeslag	0,4
Huurtoeslag	0,1
Scholing oudere werklozen	0,1
Overig: vouchers werklozen, langdurigheidstoeslag, hoogte bijstand	0,1
Zorg	0,7
w.v. Persoonsgebonden Budget (pgb)	0,3
Geen bezuiniging preventie roken, fysiotherapie, diëtetiek, specifieke medicijnen	0,2
Leefstijlinterventie en terugdraaien tariefkorting curatieve ggz, no-show betaling	0,1
Onderwijs	0,7
Salarissteun leraren en teambeloning	0,5
Scholing docenten primair en voorgezet onderwijs en mbo	0,1
Overig: onderwijs en onderzoek, terugdraaien langstudeerdersboete	0,1
Openbaar bestuur: gemeente- en provinciefonds	0,1
Veiligheid	0,3
Griffierechten	0,1
Salaris politieagenten	0,1
Montfransgelden	0,1
Internationale samenwerking: steun aan Arabische wereld (fonds matra zuid)	0,1
Overige uitgaven	-0,1
Weglek salarismaatregelen via belastingen en premies	-0,2
Overig: wijkaanpak, cultuur	0,1
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	3,0
Financieringsverschuivingen	0,3
w.v. Financieringschuiven zorg: specifieke medicijnen, eigen bijdrage ggz, psychologie	0,3
Vouchers langdurig werklozen	0,0
Totaal EMU-relevante uitgaven	3,3

Sociale zekerheid

- De PvdA draait de ombuigingen van het kabinet op de zorgtoeslag en kinderopvangtoeslag terug. Dit kost respectievelijk 0,6 mld euro en 0,4 mld euro.
- Een verhoging van de huurtoeslag met 120 euro per jaar door een zelfde verlaging van de basishuur kost 0,1 mld euro.
- De PvdA geeft 0,1 mld euro uit aan scholing van oudere werknemers.
- De PvdA stelt extra geld beschikbaar aan gemeenten voor de langdurigheidstoeslag aan bijstandsgerechtigden. Tevens draait de PvdA de afbouw van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon terug. In totaal stijgen de bijstandsuitgaven hierdoor met 0,1 mld euro.

- De PvdA introduceert vouchers voor langdurig werklozen. Zij krijgen maximaal drie jaar lang een voucher van 7500 euro welke hun werkgever te gelde kan maken wanneer deze hen in dienst neemt. De kosten hiervan bedragen 0,1 mld euro. De helft hiervan is een financieringsverschuiving.

Zorg

- De PvdA draait de beperking van de pgb's terug. Dit is een intensivering van 0,3 mld euro.
- Verder draait de PvdA bezuinigingen bij de preventie tegen roken, fysiotherapie, diëtetiek en enkele specifieke medicijnen (deels financieringsverschuiving) terug. Dit betekent een intensivering van 0,2 mld euro.
- Tot slot draait de PvdA de tariefkortingen op de curatieve ggz en de no-show betaling door cliënten terug. Ook steekt de PvdA 0,1 mld euro in leefstijlinterventie. Dit is een intensivering van 0,1 mld euro.

Onderwijs

- De PvdA trekt 0,4 mld euro uit voor salarissteun aan leraren. Ook trekt de PvdA 0,1 mld euro uit voor teambeloning in het vmbo en mbo
- De PvdA investeert 0,1 mld euro in scholing voor docenten in het primair, voorgezet, en middelbaar beroepsonderwijs.
- De PvdA draait de langstudeerdersboete terug. Dit kost 0,1 mld euro.
- De PvdA trekt 0,1 mld euro meer uit voor onderwijs en fundamenteel onderzoek.

Openbaar bestuur

- Als gevolg van de 'trap-op, trap-af'-systematiek leiden de intensiveringen van de PvdA tot een toename van het accres van het gemeente- en provinciefonds en de ombuigingen tot een afname van het accres. Per saldo resteert een toename van het accres (met 0,2 mld euro). Aangenomen wordt dat gemeenten en provincies dit voor 50% zullen vertalen in hogere uitgaven en de resterende 50% gebruiken voor het verbeteren van hun tekort. Per saldo leidt de toename van het accres tot een verslechtering van het EMU-saldo van de gehele overheid met 0,1 mld euro.

Veiligheid

- De PvdA draait de verhoging van de griffierechten terug. Dit kost 0,1 mld euro.
- De salarissen van politieagenten worden verhoogd. Dit betekent een intensivering van 0,1 mld euro.
- De PvdA draait de ombuiging op de Montfransgelden terug. Dit kost 0,1 mld euro.

Internationale samenwerking

- De PvdA voegt 0,1 mld euro toe aan fonds matra-zuid.

Overige uitgaven

- De extra uitgaven aan salarissen voor politieagenten en leraren hebben een direct en positief effect op de belasting- en premieopbrengsten. Dit effect van 0,2 mld euro meer belasting- en premieopbrengsten is als een negatief bedrag bij de intensiveringen op de functie overige uitgaven geboekt.
- De wijkaanpak wordt uitgebreid met 0,1 mld euro.
De PvdA draait de ombuiging op cultuur deels terug (0,04 mld euro).

Financieringsverschuivingen

- Enkele maatregelen van de PvdA op het terrein van zorg leiden tot een financieringsverschuiving van in totaal 0,3 mld euro. Het betreft hier het terugdraaien van eigen bijdragen in de tweedelijns en geneeskundige ggz en de vermindering van het aantal zittingen eerstelijns psychologie. Ook worden enkele specifieke medicijnen in het basispakket gehouden.
- Een deel van de kosten van de vouchers voor langdurig werklozen betreft een financieringsverschuiving van 0,04 mld euro.

2.3 Microlasten

Tabel 2.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van de PvdA. Hieruit blijkt dat de PvdA de EMU-relevante lasten met 1,3 mld euro verzwaaert. Na correctie voor financieringsverschuivingen resulteert een microlastenverzwaring van 2,5 mld euro, waarvan 1,9 mld euro voor bedrijven en 0,6 mld euro voor gezinnen.

Milieu

- De PvdA schaft de landbouwvrijstelling en de accijnskorting voor rode diesel af. Dit verzwaaert de lasten voor bedrijven met 0,6 mld euro.
- De PvdA verlaagt de lasten met 0,3 mld euro door een verhoging van de vrijstelling in de energiebelasting. Daaraan gekoppeld verzwaaert de PvdA de lasten met 0,3 mld euro door hogere tarieven energiebelasting op aardgas en elektriciteit voor kleinverbruikers (0,1 mld euro aardgas en 0,2 mld euro elektriciteit).
- De PvdA wil een aandeel duurzame energie verplichten en verzwaaert daardoor de lasten met 0,2 mld euro.
- De PvdA verzwaaert de lasten met 0,1 mld euro door het opheffen van de vrijstelling kolenbelasting.
- De PvdA verhoogt de verpakkingenbelasting waardoor de lasten met 0,1 mld euro worden verzwaaert.
- De PvdA voert een heffing in op lozing van restwarmte, waardoor de lasten met 0,1 mld euro stijgen.
- De PvdA voert een heffing in op niet-duurzaam hout. Dit verzwaaert de lasten met 0,1 mld euro.
- De PvdA voert een openruimteheffing in voor bestaande bebouwing en zet energiesubsidies om in woningreizen. Dit verzwaaert de lasten in totaal met 0,03 mld euro.

Inkomen en arbeid

- Door de maatregelen van de PvdA op het terrein van de zorg stijgen de zvw-premies voor gezinnen met 0,3 mld euro en voor bedrijven met 0,2 mld euro. Naast deze premieverhogingen staan de beperkingen van eigen bijdragen die de lasten juist verlichten. De netto lastenverzwaring is 0,2 mld euro. Omdat de zvw-premies voor bedrijven belastbaar zijn voor werknemers, stijgen de lasten van gezinnen met 0,1 mld euro.
- De PvdA introduceert een nieuwe verzilverbare heffingskorting van 100 euro voor huishoudens met een jaarinkomen onder 20.000 euro. Dit verlicht de lasten van gezinnen met 0,3 mld euro.
- De PvdA voert een vijfde belastingschijf in voor inkomens boven 150.000 euro. Dit verzwaaert de lasten van gezinnen met 0,2 mld euro.
- De PvdA schaft de doorwerkbonus af. Dit levert 0,2 mld euro op.
- De PvdA voert een quotum voor arbeidsgehandicapten in. Dit verzwaaert de lasten met 0,2 mld euro.
- Tot slot hebben de vouchers voor langdurig werklozen een beperkte lastenverlichting voor bedrijven tot gevolg.

Vermogen en winst

- De PvdA verhoogt de bankenheffing en voert een belasting op financiële transacties in. De lasten worden hierdoor met 0,4 mld euro verzwaaert.
- De PvdA verhoogt het algemene tarief van vennootschapsbelasting met 0,5%-punt en verzwaaert hiermee de lasten met 0,2 mld euro.

Overig

- De PvdA verhoogt de assurantiebelaasting. Dit verhoogt de lasten met 0,1 mld euro.
- De PvdA brengt podiumkunsten, kunst en verzamelvoorwerpen onder het lage btw-tarief. De lasten worden hierdoor met 0,1 mld euro verlicht.

Tabel 2.3 Lastenmaatregelen PvdA, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Milieu	1,2	
w.v. Afschaffen landbouwwijstelling en accijnskorting rode diesel	0,6	
Vrijstelling energiebelasting 80 euro hoger		-0,3
Verplicht aandeel duurzame energie		0,2
Hogere belasting elektriciteit kleinverbruikers		0,2
Hogere belasting gas kleinverbruikers		0,1
Geen vrijstelling kolenbelasting		0,1
Verpakkingenbelasting		0,1
Heffing op lozing restwarmte		0,1
Heffing op niet-duurzaam hout		0,1
Overig		0,0
Inkomen en arbeid	0,7	
w.v. Verzilverbare heffingskorting voor jaarinkomens onder 20.000 euro		-0,3
Doorwerking zorgmaatregelen op zvw-premies en financieringsverschuivingen		0,2
Belastingtarief van 60% boven 150.000 euro		0,2
Afschaffen doorwerkbonus		0,2
Quotum arbeidsgehandicapten		0,2
Grondslageffect hogere inkomensafhankelijke bijdrage zvw		0,1
Vouchers voor langdurig werklozen		0,0
Vermogen en winst	0,6	
w.v. Invoering bankenheffing		0,4
Verhoging vpb-tarief		0,2
Overig	0,0	
w.v. Terugdraaien btw-verhoging podiumkunsten		-0,1
Verhoging assurantiebelasting		0,1
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	2,5	
w.v. huishoudens		0,6
bedrijven		1,9
Financieringsverschuivingen	-1,2	
w.v. Premiedifferentiatie ww		-1,0
Financieringsverschuivingen zorg		0,2
Verplicht aandeel duurzame energie		-0,2
Quotum arbeidsgehandicapten		-0,2
Overig		0,0
Totaal EMU-relevante lasten	1,3	

Financieringsverschuivingen

De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de mlo en de EMU-relevante lasten te kunnen maken valt uiteen in een aantal onderdelen:

- De PvdA voert premiedifferentiatie op bedrijfsniveau in de ww in voor maximaal 6 maanden. Dit verlaagt de ww-uitgaven met 1,0 mld euro. Bedrijven moeten deze kosten nu echter zelf betalen, waardoor dit een financieringsverschuiving is.
- Maatregelen op het terrein van de zorg hebben een financieringsverschuiving van 0,2 mld euro tot gevolg.

- De PvdA voert een verplicht aandeel duurzame energie in voor bedrijven en gezinnen. Dit verzwaart de lasten met 0,2 mld euro, maar heeft geen effect op het EMU-saldo.
- De PvdA stelt een quotum voor het aantal arbeidsongeschikten in dat bedrijven in dienst moeten hebben. Een deel van deze ombuiging betreft een financieringsverschuiving van 0,2 mld euro.
- Tot slot hebben de omzetting van energiesubsidies in woningeisen en de vouchers voor langdurig werklozen een kleine financieringsverschuiving tot gevolg.

3 Ex-ante effect op EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van de PvdA impliceren bij de collectieve uitgaven 3,3 mld euro aan intensiveringen. Hiertegenover staan 2,0 mld euro aan ombuigingen. Ook in de sfeer van de collectieve lasten wordt een aantal wijzigingen voorgesteld. De EMU-relevante lasten stijgen met 1,3 mld euro.

Tabel 3.1 Ex-ante budgettaire afwijkingen t.o.v. Miljoenennota 2012 (+ = EMU-saldo verbeterend)

	mld euro	% BBP
Ombuigingen	2,0	
Intensiveringen	-3,3	
EMU-relevante lasten	1,3	
Ex-ante effect op EMU-saldo	0,0	0,00

In de Macro Economische Verkenning 2012, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -2,9% van het bbp gerapporteerd voor 2012. Ex-ante wijzigen de voorstellen van de PvdA dit saldo niet. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2011